

JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Dato: 30. september 2010
Kontor: Dyrevelfærdskontoret
Sagsnr.: 2008-5401-0047
Dok.: KAB40856

KOMMENTERET HØRINGSOVERSIGT
vedrørende
udkast til lov om hold af slagtekalkuner

1. Høringen

Den 9. juni 2010 sendte Justitsministeriet en rapport om hold af slagtekalkuner i høring. Rapporten, som er udarbejdet af Arbejdsgruppen om slagtefjerkræ (kalkuner), indeholder bl.a. et udkast til en lov og en bekendtgørelse om hold af slagtekalkuner.

Arbejdsgruppens rapport har været sendt i høring hos følgende myndigheder, organisationer mv.:

Aktive Dyrerettigheder, Aktive Dyrevenner, Alle Dyrs Ret, Daniche, Dansk Erhverv, Danske Regioner, Danske Slagterier, Den Danske Dyr-lægeforening, Det Dyreetiske Råd, Det Veterinære Sundhedsråd, Dyrenes Beskyttelse, Dyreværnsforeningen Freja, Dyreværnsorganisationernes Samarbejdsorganisation DOSO, Dyreværnsrådet, Fagligt Fælles Forbund – 3F, Kommunernes Landsforening, Kødbranchens Fællesråd, Landbrug & Fødevarer, Landsforeningen Frie Bønder – Levende Land, OASA – Organisation Against the Suffering of Animals, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger (SALA), Slagteriernes Forskningsinstitut, WSPA Danmark, Det Biovidenskabelige Fakultet v/ Københavns Universitet, Fødevareøkonomisk Institut v/ Københavns Universitet og Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet v/ Aarhus Universitet.

Endvidere har Økologisk Landsforening afgivet høringssvar.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringssvar. Justitsministeriets kommentarer til høringssvarene er anført med *kursiv*.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

2. Høringssvarene

2.1. Generelle bemærkninger til arbejdsgrupperapporten

Fagligt Fælles Forbund – 3F har ingen bemærkninger til rapporten.

Dyrenes Beskyttelse finder det overordnet set positivt og nødvendigt, at der fastsættes minimumsregler til beskyttelse af slagtekalkunernes velfærd, da den danske slagtekalkunproduktion er meget intensiv.

Dyreværnsrådet støtter op om rapportens anbefalinger og de foreslåede regler, som efter rådets opfattelse vil forbedre vilkårene for slagtekalkuner i Danmark.

Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet, bemærker, at arbejdsgrupperapporten – til trods for, at der kun findes begrænset dokumentation for indflydelsen af forskellige miljøfaktorer på dyrenes velfærd – giver en grundig og seriøs gennemgang af problemstillingerne i forbindelse med hold af kalkuner.

Landbrug & Fødevarer anerkender de særlige krav til aktørerne, som den opdelte produktion med udrugning og slagtning i Tyskland indebærer. Landbrug & Fødevarer henviser samtidig til, at de produktionskrav, som følger af det frivillige certificeringssystem QS (Qualität und Sicherheit), og som det tyske slagteri kræver efterlevet, er betydeligt strengere end den gældende lovgivning i flere lande. Landbrug og Fødevarer advarer derfor mod, at der stilles strengere krav end kravene i QS.

Dyreværnsorganisationernes Samarbejdsorganisation DOSO udtrykker utilfredshed med, at arbejdsgruppen ikke har udarbejdet anbefalinger om reproduktion og avl, transport, slagtning og aflivning. Efter DOSOs opfattelse burde arbejdsgruppen have udtalt sig kritisk om forholdene – selvom det er forhold, som enten er reguleret ved EU-lovgivning (transport, slagtning og aflivning), eller som ikke forekommer i Danmark (reproduktion og avl) – idet arbejdsgruppens anbefalinger ville kunne have indgået i EU-arbejdet med lovgivning til beskyttelse af dyr.

Økologisk Landsforening beklager, at økologisk kalkunproduktion ikke er beskrevet i rapporten. Økologisk Landsforening ønsker undersøgt, om der er forhold i det økologiske regelsæt, som kan påvirke anbefalingerne – f.eks. anbefalinger, som er mindre relevante i produktioner, hvor dyre-

ne har adgang til udeforhold – eller om der stilles krav, som ikke kan imødekommes under det økologiske regelsæt.

For så vidt angår Økologisk Landsforenings bemærkning om, at det bør undersøges, om der stilles krav, som ikke kan imødekommes under det økologiske regelsæt, bemærkes, at Plantedirektoratet, der forvalter reglerne om økologi, har oplyst, at direktoratet ikke har bemærkninger til arbejdsgrupperapporten og høringssvaret fra Økologisk Landsforening.

2.2. Belægningsgrader

Dyrenes Beskyttelse tilslutter sig arbejdsgruppens mindretals anbefaling om belægningsgrader på maksimalt 45 kg/m² for høner og 50 kg/m² for haner. Blandt andet i lyset af den manglende mulighed for systematiske tilbagemeldinger fra slagterier – som skyldes, at kalkuner ikke slagtes i større omfang i Danmark – finder Dyrenes Beskyttelse en højere belægningsgrad uforsvarlig.

Dyreværnsorganisationernes Samarbejdsorganisation DOSO finder de foreslåede belægningsgrader for høje.

Det Dyreetiske Råd kan som udgangspunkt tilslutte sig anbefalingen fra arbejdsgruppens mindretal, idet en højere belægningsgrad vanskeliggør tilsynet og kontrollen med de enkelte dyr. Desuden er mange velfærdsrelaterede problemer såsom strøelseskvalitet og ventilation svære at undgå, når belægningsgraden er høj.

Rådet er opmærksomt på det pres, der følger af den internationale pris-konkurrence, og den ifølge rapporten manglende dokumentation for, at højere belægningsgrader forringer dyrevelfærden. Medlemmerne af Det Dyreetiske Råd er imidlertid enige om, at der er behov for en opstramning i forhold til det forslag, der støttes af arbejdsgruppens flertal.

Nogle rådsmedlemmer foreslår en model, hvorefter producenterne på nærmere angivne betingelser fastsat med udgangspunkt i QS-systemet og under forudsætning af, at producenterne underlægges en mere intensiv kontrol, kan opnå tilladelse til at producere med en højere belægningsgrad end et maksimalt udgangspunkt på 45 kg/m² for høner og 50 kg/m² for haner. Andre rådsmedlemmer finder en intensiveret kontrol belastende for kalkunerne og ressourcekrævende for avlerne, hvorfor belæg-

ningsgraden efter deres opfattelse ikke bør overstige 45 kg/m² for høner og 50 kg/m² for haner.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at produktionens økonomi er meget påvirket af belægningsgraden.

Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet, henviser til, at der ikke foreligger dokumentation, der begrundet konkrete anbefalinger til belægningsgrad ud fra en dyrevelfærdsmæssig synsvinkel.

Belægningsgraden i kalkunhusene har indflydelse på en række velfærdsparametre. Forsøg har imidlertid vist, at belægningsgraden skal være meget høj, før man har kunnet påvise en negativ velfærdsmæssig effekt for kalkunerne. Der henvises til kapitel 5, afsnit 2, i arbejdsgruppens rapport.

Bl.a. på den baggrund er lovforslaget udformet i overensstemmelse med anbefalingen fra flertallet i arbejdsgruppen, således at der fastsættes en maksimal belægningsgrad på 52 kg/m² for høner og 58 kg/m² for haner for det enkelte hold og et maksimalt gennemsnit på 48 kg/m² for høner og 55 kg/m² for haner over tre hold.

Justitsministeriet lægger i den forbindelse også vægt på, at det er disse belægningsgrader, der i dag er det praktiske udgangspunkt efter det tyske certificeringssystem QS, som størstedelen af de danske avlere følger.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 7 og pkt. 4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

2.3. Næbtrimning

Dyreværnsorganisationernes Samarbejdsorganisation DOSO mener, at næbtrimning skal forbydes, da amputation af dele af dyr er stærkt kritiskabel og unødvendig. Opfedning af kalkuner i Danmark medfører et moralsk og etisk ansvar for dyrene, hvorfor DOSO finder arbejdsgruppens anbefaling om næbtrimning utilstrækkelig. DOSO henstiller i stedet til, at der med henblik på at begrænse problemet med fjerpilning stilles krav til belægning, indretning af stalden og uddannelse af de ansvarlige for husdyrholdet.

Som det fremgår af arbejdsgruppens rapport foretages næbtrimning for at forebygge skader som følge af kannibalisme, jf. rapportens kapitel 5, afnit 13.

Næbtrimning af kalkuner foretages ikke i Danmark, da der ikke er kalkunrugerier i Danmark, men foretages på daggamle kalkunkyllinger på rugerier i Tyskland som en rutinemæssig foranstaltning.

Arbejdsgruppen foreslår, at der fastsættes krav om, at næbtrimning af kalkuner skal ske inden 10 dage efter udrugning, og at der maksimalt må trimmes 1/3 af kalkunkyllingens næb målt fra næseborets yderste del til næbspidsen. Det er arbejdsgruppens opfattelse, at det herved sikres, at der ikke efter de 10 dage vil blive foretaget næbtrimning af kalkuner i Danmark, hvis f.eks. en kalkunkylling ikke skulle være blevet næbtrimmet inden levering fra Tyskland.

Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens anbefaling. Der henvises til pkt. 4.7.1.2 og 4.7.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

2.4. Avlsarbejdet

Det Dyreetiske Råd finder, at der – på trods af, at der ikke foregår avlsarbejde i Danmark – skal holdes fokus på avl, og henviser i den forbindelse til principperne Code-EFABAR, som er udviklet af sammenslutningen af europæiske virksomheder for husdyravl.

Justitsministeriet er enig i, at eventuelle yderligere initiativer med henblik på at afhjælpe negative dyrevelfærdsmæssige konsekvenser som følge af målrettet fremavl af dyr bør overvejes.

Justitsministeriet har derfor besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe, som nærmere skal overveje, hvordan det bedst muligt sikres, at avl af dyr finder sted på en måde, der er etisk og dyrevelfærdsmæssig forsvarlig. Arbejdsgruppen skal overveje, hvordan de negative dyrevelfærdsmæssige konsekvenser af avl af dyr kan begrænses, samtidig med at der tages hensyn til de positive aspekter ved målrettet avl af dyr. Arbejdsgruppen skal overveje spørgsmål vedrørende avl af såvel produktionsdyr som familie- og hobbydyr. Arbejdsgruppen skal ifølge sit kommissorium så vidt muligt afslutte sit arbejde inden udgangen af juni 2012.

2.5. Kontrol, påbud og straf

Rigspolitiet opfordrer til, at den direkte adgang til strafsanktionering af overtrædelser af lov om hold af slagtekalkuner – og ikke alene strafsanktionering af overtrædelser af påbud og regler udstedt i medfør af loven, jf. lovudkastets § 19, stk. 1 og 2 – overvejes nærmere.

Rigspolitiet opfordrer endvidere til, at det overvejes, om politiet skal tillægges selvstændig kontrolbeføjelse, og om en kontrolbeføjelse i givet fald bør være primær eller sekundær i forhold til den fagligt kompetente myndighed, jf. herved formuleringen af lovudkastets § 17.

Arbejdsgruppen har foreslået en ordning, hvorefter myndighederne i tilfælde af overtrædelse af reglerne i loven eller af regler fastsat i medfør af loven kan give den ansvarlige for bedriften et påbud om at rette op på de forhold, som ikke er i overensstemmelse med reglerne, inden for en nærmere fastsat frist. Efterkommes et påbud ikke inden for den frist, som myndighederne har fastsat, kan den driftsansvarlige straffes herfor med bøde eller fængsel indtil 4 måneder, jf. § 18, stk. 1.

Ordningen svarer til ordningerne i lov nr. 528 af 6. juni 2007 om hold af heste med senere ændringer og lov nr. 520 af 26. maj 2010 om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg.

Med påbudsordningen får den ansvarlige for driften mulighed for at rette op på de ulovlige forhold, før der kan blive tale om at gennemføre en eventuel straffesag.

Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens anbefaling om, at den beskrevne påbudsordning anvendes ved sanktionering af overtrædelser af lov om hold af slagtekalkuner. Justitsministeriet har dog bl.a. i lyset af Rigspolitiets hørings svar på ny overvejet spørgsmålet om, hvem der skal have adgang til at meddele påbud efter loven. Justitsministeriet finder herefter ikke grundlag for at tillægge politiet kompetence til at meddele pålæg i sager om overtrædelse af lov om hold af slagtekalkuner. Justitsministeriet har i den forbindelse lagt vægt på, at afgørelser om påbud som udgangspunkt bør træffes af de personer, der foretager den almindelige kontrol med dyrevelfærden, og at politiet allerede efter dyreværnslovens § 21 har adgang til at meddele den ansvarlige pålæg om et dyrs behandling i tilfælde, hvor et dyr behandles uforsvarligt.

Justitsministeriet foreslår, at lov om hold af heste og lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg samtidig ændres, således at påbudsordningerne i disse love affattes på samme måde som den foreslåede ordning efter lov om hold af slagtekalkuner. Der henvises til lovforslagets §§ 20 og 21 og pkt. 5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

2.6. Bemærkninger til øvrige emner

Den Danske Dyrlægeforening bemærker, at passende behandling af syge og tilskadekomne dyr ikke i alle tilfælde består i aflivning, men også overvejelser om behandling, vaccinationsmuligheder samt efterfølgende overvejelser om årsagsforhold, jf. lovudkastets § 15, hvorefter syge dyr skal aflives, og døde dyr skal fjernes.

Justitsministeriet er enig i, at behandling af syge og tilskadekomne dyr bør overvejes, inden der træffes beslutning om aflivning. Det fremsatte lovforslag er rettet i overensstemmelse hermed. Der henvises til § 12 og pkt. 4.6.1.1 og 4.6.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet, oplyser, at de danske producenter er underlagt kontrolbesøg fra de tyske slagterier, og at kontrollen omfatter både dyr og udstyr. Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet foreslår dog, at det overvejes, om trædepudesvidninger kan begrænses yderligere gennem andre tiltag.

Fakultetet finder det ønskeligt, at der fastsættes mindstekrav til ædeplads for fodertrug, der ikke er runde, selvom sådanne fodertrug i praksis er sjældne i dag. Fakultetet finder kravet om imitation af skumring og dæmring hensigtsmæssigt og deler arbejdsgruppens opfattelse af, at der kan blive behov for at stille krav om jævn lysfordeling, hvis der opstår problemer i praksis.

Der anvendes i dag almindeligvis runde fodertrug og runde vandere i huse med kalkuner. Justitsministeriet vil som anbefalet af arbejdsgruppen i en bekendtgørelse om hold af slagtekalkuner fastsætte krav til pladsen omkring runde vandere og runde fodertrug.

Justitsministeriet finder derimod ikke på nuværende tidspunkt grundlag for at fastsætte specifikke krav til pladsen omkring fodertrug med andre udformninger. Pladsen omkring sådanne fodertrug vil i stedet blive reguleret af bestemmelserne i lovforslagets § 11, dyreværnslovens § 3, stk. 1,

2. pkt., samt § 15 i bekendtgørelse om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr. Det følger heraf, at det skal sikres, at et dyr har den fornødne bevægelsesfrihed under optagelse af foder og drikke, og at udstyr til fodring og vanding skal være udformet, fremstillet og installeret på en sådan måde, at der er mindst mulig risiko for forurening af foder og vand og for skadelige virkninger af en eventuel indbyrdes rivalisering mellem dyrene. Hvis vandere og fodertrug, der ikke er runde, vinder større udbredelse, vil Justitsministeriet genoverveje, om der bør fastsættes nærmere krav til disse.

3. Lovforslaget

Der er i det fremsatte lovforslag foretaget følgende ændringer i forhold til lovudkastet i arbejdsgrupperapporten, der har været sendt i høring:

1. Bestemmelsen om maksimal belægningsgrad er ændret, således at det fremgår af lovteksten og ikke som foreslået af arbejdsgruppen i en bekendtgørelse om slagtekalkuner, hvordan den gennemsnitlige belægningsgrad skal beregnes, jf. lovforslagets § 7, stk. 2, 2. pkt.

2. Bestemmelsen om støj er ændret, således at pludselig udefrakommende støj *i videst muligt omfang* skal undgås, jf. lovforslagets § 10.

3. Bestemmelsen i arbejdsgruppens udkast om kalkuners adgang til foder- og drikkevandsanlæg med tilstrækkelig kapacitet, jf. lovudkastets § 14, er ikke medtaget, idet bestemmelsens indhold må anses for omfattet af lovforslagets § 11 om uhindret adgang til foder og frisk vand.

4. Bestemmelsen om aflivning af syge dyr er bragt i overensstemmelse med artikel 25, stk. 1, i Europarådets rekommandation om kalkuner, hvoraf det følger, at kalkuner skal aflives på bedriften, hvis de er syge eller kommet til skade i en sådan grad, at behandling ikke længere er mulig, og transport vil medføre yderligere lidelse, jf. lovforslagets § 12, stk. 1, 2. pkt. Ændringen er bl.a. foretaget i lyset af Den Danske Dyrlægeforenings høringssvar.

5. Det foreslås, at alene personer ansat i eller under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri kan meddele påbud om overholdelse af reglerne i lov om hold af slagtekalkuner, jf. lovforslagets § 16 sammenholdt med lovudkastets § 17. Hermed sikres det, at afgørelser om påbud som udgangspunkt træffes af de personer, der foretager den almindelige kon-

trol med dyrevelfærden. Politiet har efter dyreværnslovens § 21 adgang til at meddele den ansvarlige pålæg om et dyrs behandling i de tilfælde, hvor dyret behandles uforsvarligt. Ændringen er bl.a. foretaget i lyset af Rigspolitiets høringssvar.

6. Lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg samt lov om hold af heste foreslås ændret, således at bestemmelserne om pålæg i de to love svarer til den foreslåede bestemmelse om pålæg i lov om hold af slagtekalkuner.

7. Der er tilføjet en ikrafttrædelsesdato. Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. januar 2012, jf. lovforslagets § 19.

8. Herudover er der foretaget visse sproglige og lovtekniske ændringer i forhold til arbejdsgruppens lovudkast.